

3 MEI 2009 – VIERDE PAASZONDAG

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Schape met herder

DRIE ZONDAGEN NA ELKAAR lezen we de verschijningsverhalen na Pasen. Het Jezus-verhaal stopte niet op Goede Vrijdag om 3 uur 's namiddags. De verrezen Jezus laat zich zien aan de leerlingen en trekt ze boven de twijfel en het ongeloof uit. Hij belooft zijn Geest, die hun kracht zal geven om zijn testament uit te voeren. Het Testament van Witte Donderdag: „Doet dit tot mijn gedachtenis.” Het gaat hierbij niet enkel over het vieren van de eucharistie, maar over het voortzetten van Jezus' zending: vreugde en bevrijding voor alle mensen, in het bijzonder voor degenen die ziek zijn, gemarginaliseerd, uitgestoten, op de vlucht, bedolven onder schuld.

De liturgische teksten van vandaag en van de komende zondagen vertellen ons in rijke symbolen wie we moeten 'zijn' om dat testament uit te voeren. Daarbij komen drie beelden naar voren: de Herder, de Wijnbouwer en de Vriend. Vandaag de Herder.

Het beeld van de Herder zegt iets over God, iets over Jezus en vervolgens iets over ons. We moeten die volgorde niet omkeren en niet meteen gaan kijken hoe en waar wij herder kunnen zijn voor anderen. Het komt er nu eerst op aan naar de Vader en naar Jezus te kijken met een contemplatieve blik.

Allereerst zegt Jezus dat er een Herder is. Er is niet Niemand aan het begin, onderweg of op het einde. Er is Iemand en Hij zorgt. Het leven is geen chaos of geen louter toeval. Het leven heeft een Herder.

Dit ultieme vertrouwen blijkt al uit psalm 23, misschien wel duizend jaar ouder dan Jezus:

„Mijn herder is de Heer, mij zal het nooit aan iets ontbreken./Hij brengt mij in een oase van groen,/daar strek ik mij uit aan de rand van het water./Ik kom weer tot leven, dan trekken we verder,/vertrouwde wegen, Hij voor mij uit./Al moet ik het duister in van de dood,/ik ben niet angstig, U bent toch bij me./En altijd kom ik terug in het huis van de Heer.” (verkorte vertaling uit Huub Oosterhuis' Vijftig Psalmen)

Het symbool van de herder zegt iets over God zelf. Hij 'herdert' het leven. Dat is één. Het beeld van de herder zegt ook iets over Jezus. Dat is twee. In Jezus komt de Herder 'uit den hoge' omlaag. Tastbaar, zichtbaar. „Ik ben Herder, te midden van jullie”, zegt Jezus. „Ik ben geen knecht van de Herder. Ik ben niet ingehuurd door God om voor herder te spelen. Ik ben de Zoon van de Herder.” Het begrip 'zoon van' is in de Bijbel de sterkste uitdrukking van verwantschap. De Zoon heeft alles van de Vader. Hij is de goddelijke Herder op aarde. En zo was Jezus goddelijke Herder, in groene weiden en in donkere kloven. Ook onderweg naar Jeruzalem, waar de Herder als een Lam gedood zou worden.

Misschien is een herder het meest Herder bij verscheurende keuzes. Matteüs (18, 12-13) en Lucas (15, 4) roepen die perplexe situatie op: een herder die moet kiezen tussen de 99 schape en het ene verlorene. Het is geen idyllisch verhaal, maar een dilemma, want de 99 blijven achter in de bergen (Matteüs) of in de woestijn (Lucas) en lopen dus ook gevaar. En dan is er dat ene schaap dat verloren liep – al dan niet door eigen schuld, wordt niet gezegd en heeft geen enkel belang. Jezus kiest zonder nuance. Meer nog, Hij zegt erbij „dat er in de hemel heel veel vreugde zal zijn als dat ene schaap teruggevonden wordt”. Met andere woorden: „De Herder in den hoge zou het ook zo doen.” Maar Jezus zal die keuze wel met zijn leven betalen. Hij doet dat in de diepe overtuiging dat Hij een Herder heeft, en dat Hij niet zijn eigen herder hoeft te zijn.

Op Roepingenzondag is het passend te zeggen dat Jezus dit herderschap bij testament aan mensen toevertrouwde. En dat we bidden om godgewijden en toegewijden, die de herdersopdracht van Jezus verder zetten. Dat is drie.

Maar dat doet het evangelie vandaag niet. Wellicht nog niet. We kunnen immers pas herder zijn vanuit een heel diep besef dat we een Herder 'hebben'. Geen herderen zonder zich te 'laten' herderen. Wie dat niet doen, zijn ingehuurde knechten. Of wegwijzers in plaats van verwijzers. Een wegwijzer zegt: „Je bestemming ligt daar. Goede reis”, maar hij blijft zelf onbewogen staan. Verwijzers zijn bewogen vertegenwoordigers. Zij laten hier en nu al iets zien van de uiteindelijke bestemming. Zij 'zijn' een stuk visioen, omdat ze zo vertrouwd doordrongen zijn van het feit dat er een Herder is, dat er Iemand is bij de oorsprong, onderweg en op het einde. Iemand die om mensen geeft. Bidden dus toch, vandaag, om Verwijzers.

EERSTE LEZING

HANDELINGEN DER APOSTELEN 4, 8-12

In die tijd sprak Petrus, vervuld van de heilige Geest: „Overheden van het volk en oudsten! Indien wij vandaag ter verantwoording geroepen worden voor een weldaad, aan een gebrekkige bewezen waardoor deze genezen is, dan zij het u allen en het gehele volk van Israël bekend dat door de naam van Jezus Christus, de Nazoreeër die gij gekruisigd hebt maar die God uit de doden heeft doen opstaan – dat door die Naam deze man hier gezond voor u staat.

Hij is de steen die door u, de bouwlieden, niets waard werd geacht en toch tot hoeksteen geworden is. Bij niemand anders is dan ook de redding te vinden en geen andere Naam onder de hemel is aan de mensen gegeven waarin wij gered moeten worden.”

TWEDE LEZING

EERSTE BRIEF VAN JOHANNES 3, 1-2

Vrienden,

Hoe groot is de liefde die de Vader ons betoond heeft! Wij worden kinderen van God genoemd en we zijn het ook. De wereld begrijpt ons niet en ze kent ons niet omdat zij Hem niet heeft erkend.

Vrienden,

nu reeds zijn wij kinderen van God en wat wij zullen zijn, is nog niet geopenbaard; maar wij weten dat wanneer het geopenbaard wordt, wij aan Hem gelijk zullen zijn omdat wij Hem zullen zien zoals Hij is.

EVANGELIE

JOHANNES 10, 11-18

In die tijd sprak Jezus tot zijn leerlingen:

„Ik ben de goede Herder. De goede Herder geeft zijn leven voor zijn schape. Maar de huurling die geen herder is en geen eigenaar van de schape, ziet de wolf aankomen, laat de schape in de steek en vlucht weg; de wolf rooft ze en jaagt ze uiteen. Hij is dan ook maar een huurling en heeft geen hart voor de schape.”

„Ik ben de goede Herder. Ik ken de mijnen en de mijnen kennen Mij, zoals de Vader Mij kent en Ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schape. Ik heb nog andere schape die niet uit deze schaaftal zijn. Ook die moet Ik leiden en zij zullen naar mijn stem luisteren en het zal worden: één kudde, één herder.”

„Hierom heeft de Vader Mij lief, omdat Ik mijn leven geef om het later weer terug te nemen. Niemand neem het Mij af maar Ik geef het uit Mijzelf. Macht heb Ik om het te geven en macht om het terug te nemen: dat is de opdracht die Ik van mijn heb ontvangen.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.rkbijbel.nl